

На фото (зліва направо): Олександр Бірюков; Пан Джозе Анджело Естрелла Фарія, генеральний секретар УНІДРУА, професор Люк Тевено, Університет м. Женеви; пан Вутер Боссу, юридичний департамент, Міжнародний валютний фонд; пан Джозе Гаррідо, Сектор розвитку приватного сектору і інфраструктури, Світовий банк.

Українські вчені беруть активну участь у світових процесах уніфікації приватного права

(Міжнародний колоковіум «Законодавство про цінні папери у країнах, що розвиваються: досвід, отриманий протягом фінансової кризи, та довгострокові тенденції», Рим, Італія, 6-7 вересня 2010 р.)

Сьогодні у світі відбуваються важливі процеси з гармонізації законодавства у різних сферах правового регулювання приватних відносин. Міжнародні організації проводять дослідження і розробляють міжнародні документи з метою вироблення узгоджених правил для застосування у відносинах за участю приватних та юридичних осіб, іноземних суб'єктів права і держав.

Проблеми, пов'язані з рухом фондів цінностей на транскордонних рин-

ках, сьогодні не тільки залишаються актуальними, а й поглиблюються. Це передусім пов'язано з ускладненням правовідносин у приватноправовій сфері, де об'єктами інвестування стають фінансові інструменти. Особливі складнощі існують у сфері випуску і обігу цінних паперів, що випускаються не у паперовій формі, а знаходяться в електронному обігу. Незважаючи на це, за останні декілька деkad у сфері випуску та обігу так

званих електронних цінних паперів не так багато було прийнято міжнародних документів.

Під егідою Міжнародного інституту уніфікації приватного права – УНІДРУА протягом кількох останніх років здійснювалися дослідження у сфері регулювання особливостей утримання цінних паперів на рахунках у посередників і створення ефективних систем клірингу та розрахунків.

Ідея уніфікації матеріальних норм у сфері обігу цінних паперів на транскордонних ринках виникла у 2002 р., коли була створена робоча група для проведення дослідження.

Перший проект конвенції було оприлюднено 17 вересня 2004 р. на засіданні робочої групи в Будапешті (Угорщина). Після проведення трьох сесій Комітет експертів, представників держав – членів УНІДРУА, в листопаді 2006 р. затвердив узгоджений текст проекту Конвенції. Після цього текст попереднього проекту Конвенції обговорювався на численних засіданнях Робочої групи та публічних заходах. Ми брали участь в обговоренні проекту документа на різних стадіях його розробки.

Проект міжнародного договору був предметом вивчення і обговорення на семінарах з метою доопрацювання на семінарах, проведених у 2005 р. у Берні (Швейцарія) та Сан-Паулу (Бразилія), а також у 2006 р. в Парижі (Франція). На цьому етапі українські вчені і практики також долучилися до обговорення проекту міжнародного договору конвенції і висловили свої пропозиції щодо її вдосконалення.

27 червня 2008 р. на пропозицію УНІДРУА вчені та викладачі Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка за фінансової підтримки Асоціації правників України організували і провели Міжнародний семінар з метою обговорення

тексту проекту Конвенції УНІДРУА про матеріальні норми щодо цінних паперів, що утримуються посередниками.

Остаточний варіант Конвенції про матеріальні норми стосовно цінних паперів, які знаходяться у володінні посередників, був представлений на Дипломатичній конференції, скликаній Урядом Швейцарської Конфедерації у 2008 і 2009 рр. з метою прийняття Конвенції. Українська урядова делегація взяла участь у першій сесії Дипломатичної конференції у 2008 р.

Конвенція про матеріальні норми стосовно цінних паперів, які знаходяться у володінні посередників, була схвалена 9 жовтня 2009 р. на дипломатичній конференції, проведений у м. Женеві (Швейцарія), і була відкрита для підписання країнами світу. Сьогодні ця конвенція відома як Женевська конвенція про цінні папери.

У вересні 2010 р. УНІДРУА провів Міжнародний колоквиум «Законодавство про цінні папери у країнах, що розвиваються: досвід, отриманий протягом фінансової кризи, та довгострокові тенденції», який був організований у рамках Першої зустрічі (6 – 9 вересня 2010 р.) Комітету з ринків, що розвиваються, та імплементації Конвенції, створеної на Дипломатичній конференції.

Колоквиум відкрили головуючий на 65-й сесії Генеральної асамблеї УНІДРУА Посол Патрік Хеннесі (H. E. Ambassador Patrick Hennessy, Chairman of the 65th session of the General Assembly of UNIDROIT) і Генеральний секретар УНІДРУА пан Джозе Анджело Естрелла Фарія (Mr José Angelo Estrella Faria, Secretary-General, UNIDROIT).

Активну участь у цьому заході взяв професор Герберт Кронке (Professor Herbert KRONKE, University of Heidelberg), колишній Генеральний секретар УНІДРУА, за керівництвом якого відбувалася підготовка цього міжнародного договору.

Зараз йде активна робота з підготовки Офіційного коментаря Конвенції. На колоквіумі були присутні троє головних розробників проекту Офіційного коментаря: професор Люк Тевено, Університет м. Женеви (Professor Luc Thévenoz, University of Geneva); Чарльз Мунні, Університет Пенсильванії, Філадельфія, США (Professor Charles W. Mooney, Jr., University of Pennsylvania, Philadelphia) і Хікеді Канда, Університет м. Токіо, Японія (Professor Hideki Kanda, University of Tokyo).

Відомий фахівець у сфері банкрутства доцент кафедри міжнародного приватного права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка О. Бірюков виступив з доповіддю «Розвиток законодавства про цінні папери і банкрутство у країнах з перехідною економікою». Доповідач сконцентрував свою увагу у своєму виступі на важливому аспекті правового регулювання діяльності учасників інфраструктури обігу електронних цінних паперів – особливостях застосування процедур банкрутства до професійних учасників фондового ринку.

Міжнародний інститут уніфікації приватного права – УНІДРУА – це міжнародна організація, членами якої є більше 60 країн. Україна не входить до УНІДРУА, хоча членство у цій міжнародній організації дає багато привілеїв, головним з яких є активна участь у моделюванні сучасного світового правового режиму для приватних учасників міжнародної діяльності.

Насамкінець зазначимо, якби Україна була членом цієї ключової у сфері уніфікації приватного права міжнародної організації, вчені України змогли б брати ще активнішу участь у відомих світових процесах і впливати на процес розробки універсальних міжнародних інструментів.

Бірюков О. М., д. ю. н., доцент ІМВ КНУ ім. Шевченка

